

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

23 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun

judecând în ședință fără participarea părților recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2015, în cauza penală în privința lui

***Rusu Nicolae Marcu**, născut la 31 august 1948, originar și locuitor din s. Bursuc, r-nul Nisporeni.*

Termenul de examinare a cauzei:

- *prima instanță: 24.06.2014-24.12.2014;*
- *instanța de apel: 26.01.2015-03.03.2015;*
- *instanța de recurs: 21.05.2015-23.06.2015;*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Nisporeni din 24 decembrie 2014, a fost încetat procesul penal în privința lui Rusu Nicolae, învinuit în baza art. 231 alin. (1) lit. a) Cod penal.

A fost încetat procesul contravențional în privința lui Rusu Nicolae, pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 122 alin. (3) Cod Contravențional.

2. De către organul de urmărire penală Rusu Nicolae a fost învinuit pentru faptul că la 09.09.2011, șeful Gărzii Forestiere Nisporeni, împreună cu șeful Ocolului Silvic Ciorești au efectuat un control inopinat la cantonul silvic nr. 12, s. Ciorești, unde pădurar era Rusu Nicolae. În cadrul controlului au fost depistate tăieri ilicite a arborilor. Conform procesului verbal al contravenției silvice s-a constatat că, din parcela 44-46, cantonul nr.12 al Ocolului Silvic Ciorești, au fost tăiate ilicit 56,33 m³ lemne.

În cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală s-a stabilit că, Rusu Nicolae

se afla în relații de prietenie cu Leni Ion, a. n. 1958, locuitor al s. Micleușeni, r-nul Ștrășeni, care dispune de tractor. Între aceștia era o înțelegere că, la momentul în care un locuitor al satului se adresa după lemne, Leni Ion percepea bani pentru lemne pe care-i transmitea lui Rusu Nicolae, care achita în contabilitate și elibera factură pe numele lui Leni Ion, ultimul transportând lemnele persoanelor care doreau să cumpere lemne.

La 28.07.2011 la Leni Ion s-au adresat locuitorii satului Micleușeni, r-nul Ștrășeni Bogdan Nadejda, Ciotu Liliana și Ciuș Constantin, care intenționau să procure lemne, prima și a doua persoană câte 10 m³ și ultima - 5 m³. Prin luna august 2011, Rusu Nicolae s-a dus acasă la Ion Leni și i-a spus acestuia că are nevoie de bani, totodată l-a întrebat dacă nu găsește pe cineva să cumpere lemne. Atunci Leni Ion, i-a spus că sunt niște persoane din sat care vor aproximativ 25 de metri cubi de lemne. Rusu Nicolae i-a zis să caute pe cineva cu drujba și să meargă în pădure în zona „la uluce” și să taie cât o să trebuiască, în mod prioritar copacii uscați și să nu fie tăiați toți dintr-un loc.

În continuare, Leni Ion i-a spus lui Buliga Serghei locuitor al s. Micleușeni, despre acest fapt, iar acesta împreună cu feciorii săi au tăiat lemnele cu drujba. Pentru lucrul efectuat ei trebuiau să i-a creanga de la copaci. Astfel, din zona numită, „la uluce”, s-au tăiat aproximativ 25 m³ de lemne. Apoi, Leni Ion a mers la Ciotu Liliana și a luat aproximativ 4000 lei, bani pentru 10 m³ de lemne. Apoi l-a telefonat pe Buliga Serghei și i-a spus că, trebuie în acea zi să taie 10 m³ de lemne. După aceasta a sunat pădurarul Rusu Nicolai și acesta a venit la el acasă și i-a dat 3300 lei și pe loc el îi elibera un act „factură”. În continuare, seara pe la ora 18:00, a mers cu tractorul în pădure în zona „la uluce”. Acolo Buliga Serghei era cu un fiu de al lui, cu care tăiasse deja lemnele și erau aduse în apropierea drumului. Lemnele erau de salcâm. Din pădure Leni Ion ieșea după ora 21:00. Ulterior, au mai fost tăiate încă două seri, iar lemnele au fost transportate în sat de către Leni Ion.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, în care a solicitat casarea acesteia și rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Rusu Nicolae să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 231 alin.(1) lit. a) și b) Cod penal și a-1 condamna pe acest articol la amendă în mărime de 600 unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul silvic pe un termen de 2 ani. Acțiunea civilă înaintată de întreprinderea de Stat "Nisporeni-Silva" de admis în principiu, urmînd ca asupra cuantumului să se adreseze în ordine civilă.

În motivarea cerințelor formulate procurorul a menționat că instanța de fond la adoptarea sentinței de încetare a procesului penal nu a luat în considerație declarațiile martorilor Pușcașu Ion și Fetcu Constantin. De asemenea, instanța de judecată nu a dat apreciere procesului verbal cu privire la contravenție întocmit la depistarea tăierilor ilicite și semnat și de către Rusu Nicolai.

Astfel, instanța de fond la stabilirea masei lemnoase tăiate neîntemeiat s-a bazat

doar pe declarațiile martorilor Leni Ion, Vătavu Vitalie, Vătavu Valeriu și Buliga Serghei, considerînd că s-a demonstrat tăierea ilicită doar a 25 m³ lemn specii tari.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2014 a fost respins apelul declarat ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia de a înceta procesul penal în baza art. 231 alin.(1) lit. a) și b) Cod penal în privința lui Rusu Nicolai cu atragerea lui la răspundere contravențională pe art. 122 alin.(3) Cod Contravențional și încetarea procedurii contravenționale în temeiul art. 30 Cod Contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectîndu-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, Colegiul penal a constatat că toate probele confirmă faptul tăierii ilicite, la comanda lui Nicolai Rusu, a pădurii în volum de 25 m³ și resping argumentele apelantului precum că inculpatul ilegal a tăiat 56.33 m³.

Procurorul a argumentat învinuirea inculpatului prin declarațiile reprezentantului părții vătămate Vidrașco Gheorghe și a martorilor Pușcașu Ion și Fetcu Constantin, însă instanța de apel a considerat că declarațiile acestora nu demonstrează vina lui Rusu Nicolae în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 231 alin.(1) lit. a) și b) Cod penal, adică că la comanda lui au fost tăiate 56.33 m³ de lemne, ci doar faptul că în raza cantonului au fost tăiate aceste lemne în volumul indicat, dar aceste probe nu indică la inculpat ca persoana care ar fi tăiat sau ordonat tăierea unui asemenea volum de lemne.

Mai mult, în opinia Colegiului penal probele administrate la materialele cauzei demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea contravenției prevăzute de art. 122 alin. (3) Cod Contravențional.

Potrivit copiilor facturilor cu seria și nr. JB 0033152 și JB 0033153, ambele din data de 17.08.2012 și copia facturii cu seria și nr. JB 0033159 din data de 22.08.2011 se confirmă faptul că, Leni Ion a procurat 25 m³ lemne.

La 09.09.2011 șeful Gărzii Forestiere Nisporeni, împreună cu șeful Ocolului Silvic Ciorești au efectuat un control inopinat la cantonul silvic nr. 12, s. Ciorești, unde pădurar era Rusu Nicolae și în cadrul controlului au fost depistate tăieri ilicite a arborilor și s-a constatat că, din parcela 44-46, cantonul nr.12 al Ocolului Silvic Ciorești, au fost tăiate ilicit 56,33 m³ lemne.

Colegiul penal a considerat că acest volum de lemne tăiate nicidecum nu i se poate imputa inculpatului, deoarece atît în cadrul instanței de fond cît și a celei de

apel s-a demonstrat faptul tăierii ilicite de către Rusu Nicolae a 25 m³ de lemne și nu 56,33 m³ lemne precum indică procurorul în rechizitoriu inclusiv și în apelul declarat.

În baza certificatului nr. 223 din 21.07.2014 s-a stabilit faptul că: "*în anul 2011 în luna august, 1 m de lemn tare costa 360 lei (inclusiv TVA)*" (f. d. 207, vol. I).

Astfel, Colegiul penal a respins argumentele apelantului precum că 1 m³ de lemn costă 514,29 lei, or, în cazul dat, acestea sunt niște date oficiale și în cazul în care sunt informații cu diferite prețuri, toate dubiile se tratează în favoarea inculpatului, astfel, s-a lua în calcul prețul de 360 lei și nu de 514,29 lei.

În acest sens s-a mai menționat că 500 de unități convenționale constituie suma de 10 000 de lei, iar 25 m³ avînd în vedere că 1 m de lemn tare costa 360 lei, prin urmare suma totală este de 9 000 lei, ceea ce demonstrează că acțiunile lui Rusu Nicolae nu se încadrează în prevederile art. 231 alin. (1) lit. b) Cod penal fiindcă lipsesc consecințele prejudiciabile, adică dauna de 10 mii lei, care reprezintă unul din principalele semne ale laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 231 alin. (1) lit. b) Cod penal.

Astfel, faptele lui Rusu Nicolae întrunesc semnele calificative și elementele contravenției prevăzute de art. 122 alin.(3) Cod Contravențional, pe care fapt, la 09.09.2011 în privința acestuia s-a întocmit și un proces verbal cu privire la contravenția prevăzută de art. 122 alin.(3) Cod Contravențional.

De asemenea, s-a menționat că instanța de fond justificat a încetat procesul contravențional în privința lui Rusu Nicolae în baza art. 30 Cod Contravențional, deoarece *termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de 3 luni*, or contravenția a fost săvîrșită de către Rusu Nicolae la 28.07.2011, iar la momentul pronunțării sentinței -24.12.2014, termenul de prescripție era deja expirat.

Din aceste considerente Colegiul penal a respins apelul ca fiind nefondat.

5. Împotriva deciziei procurorul a declarat recurs ordinar, invocînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitînd casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, recurentul invocă faptul că pe parcursul judecării cauzei vina inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate și-a găsit pe deplin confirmare prin probele administrate la materialele cauzei, iar instanța de apel nu a îndeplinit cu strictețe prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală.

6. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală *judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

În corespundere cu art. 448 Cod de procedură penală instanța de recurs, judecînd recursul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza

materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Potrivit cerințelor nominalizate, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvîrșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

În recursul său, recurentul face trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, însă, instanța de recurs precizează că pct. 6) are 5 subpuncte, printre care se enumeră și faptul că *motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii*, eroare care în opinia Colegiului lărgit a fost comisă de către instanța de apel la judecarea cauzei.

Astfel, conform actului de învinuire inculpatul se învinuiește de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 231 alin. (1) lit. a) și b) Cod penal – *tăierea ilegală a arborilor din fondul silvic, acțiuni comise de către persoana responsabilă de protecția și paza vegetației forestiere, în proporții ce depășesc 500 unități convenționale*. Instanța de fond, conform dispozitivului sentinței a indicat: „*a înceta procesul penal în cauza lui Rusu Nicolae, născut la 31.08.1948, locuitor al s. Bursuc,*

r-nul Nisporeni, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 231 alin. (1) lit. a) și b) Cod penal.

A înceta procesul contravențional în privința lui Rusu Nicolae de comitere a contravenției prevăzută de art. 122 alin. (3) Cod Contravențional”.

Potrivit deciziei, instanța de apel a respins apelul procurorului și a menținut sentința motivând că, prima instanță corect a ajuns la concluzia privind încetarea procesului penal, pe motiv că acțiunile lui Rusu Nicolai constituie o contravenție.

Însă, Colegiul precizează că instanța de apel de fapt a menținut o hotărâre contradictorie, deoarece instanța de fond a emis o sentință de încetare a procesului penal, pe când în partea descriptivă a acesteia a invocat că: *„vinovăția inculpatului nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, dubiile în probarea învinuirii urmînd a fi interpretate în favoarea inculpatului, instanța consideră că Rusu Nicolae urmează a fi achitat de învinuirea în baza art. 231 alin. (1) lit. a) și b) Cod penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii”.*

De aici reiese că, motivul soluției din descriptivul sentinței nu corespunde cu cel din dispozitivul sentinței, astfel încît atît instanța de fond cît și cea de apel nu au respectat prevederile art. 390, 394 alin.(3) Cod de procedură penală, privind întocmirea părții descriptive și dispozitive a hotărîrii.

Reieșind din cele expuse, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că instanța de apel nu a verificat legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate și fără a corecta eroarea comisă de către prima instanță a menținut-o fără modificări, or în cazul în care motivarea hotărîrii contrazice cu dispozitivul acesteia, suntem în prezența unei erori de drept procedural care se încadrează în prevederile pct. 6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală.

Potrivit art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.*

Circumstanțele expuse atestă că instanța de apel a comis anume eroarea de drept, care nu poate fi corectată de instanța de recurs, recursul fiind întemeiat, astfel decizia atacată urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlătore erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se expună asupra tuturor motivelor apelului, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă și prevederilor art.417-418 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să

se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, ținând cont de motivele expuse în pct. 3 al prezentei decizii și de motivele invocate și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2015, în cauza penală în privința lui Rusu Nicolae și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia publicată integral la 10 iulie 2015.

Președinte
Judecători

Nicolae Gordilă
Liliana Catan
Iurie Diaconu
Elena Covalenco
Ion Guzun